PROCESUL DECIZIONAL BAZAT PE SISTEMUL INFORMAȚIONAL CONTABIL

DECISION-MAKING BASED ON THE ACCOUNTING INFORMATION SYSTEM

CZU: 005.53:657.1 **https://doi.org/10.59295/spd2024j.96**

Maria BOGOI,
ORCID: 0000-0003-3393-104X
e-mail: tinevschi@mail.ru
Universitatea de Stat din Moldova

Summary. *This paper aims to explore how the accounting information system contributes to the decision-making process within economic entities, highlighting both the benefits and challenges associated with its use.*

The decision-making process in an organization is essential for the achievement of strategic and operational objectives. The accounting information system (SIA) plays a central role in this process, providing essential data for decision-making. SIA collects, processes and stores financial and non-financial information, which is then used for performance analysis, planning and control. By generating accurate and relevant reports, SIA supports managers in assessing the current situation of the organization and formulating strategies based on concrete data. Thus, an effective SIA contributes directly to optimizing resources, improving performance and adapting to changes in the business environment.

Keywords: *decision-making process, accounting information system (IA), financial information, managerial control, decision-making, resource management, strategic planning.*

INTRODUCERE

Într-un mediu de afaceri din ce în ce mai complex și dinamic, luarea deciziilor informate este esențială pentru succesul pe termen lung al oricărei organizații. *Procesul decizional* reprezintă fundamentul managementului, fiind direct legat de capacitatea unei entități de a se adapta la schimbările pieței, de a optimiza resursele și de a atinge obiectivele strategice. În acest context, sistemul informațional contabil (SIA) joacă un rol crucial, furnizând datele și informațiile necesare pentru analiza, planificarea și controlul activităților economice.

Sistemul informațional contabil nu este doar un simplu instrument de înregistrare a tranzacțiilor financiare, ci un mecanism integrat care sprijină toate etapele procesului decizional. Prin colectarea, prelucrarea, stocarea și raportarea informațiilor financiare și

nefinanciare, SIA permite managerilor să ia decizii fundamentate pe date reale și actualizate. Astfel, importanța unui SIA bine implementat și gestionat devine evidentă, având un impact semnificativ asupra performanței și sustenabilității organizaționale.

MATERIALE ȘI METODE

Pentru a înțelege mai bine tema **„Procesul decizional bazat pe sistemul informațional contabil”**, este important să cunoaștem noțiunile de bază legate de procesul decizional și sistemul informațional contabil (SIA). Iată o scurtă descriere a principalelor noțiuni asociate acestor concepte:

1. Noțiuni legate de Procesul Decizional.

- *Decizie:* Alegerea unei opțiuni dintre mai multe alternative disponibile, având în vedere obiectivele organizaționale.
- Etapele procesului decizional:
- *Identificarea problemei sau oportunității:* Recunoașterea unei situații care necesită luarea unei decizii.
- *Culegerea de informații:* Colectarea datelor necesare pentru a înțelege problema și a evalua opțiunile.
- *Analiza opțiunilor:* Evaluarea alternativelor disponibile pe baza criteriilor stabilite.
- *Alegerea soluției:* Selectarea celei mai potrivite opțiuni pe baza analizei efectuate.
- *Implementarea deciziei:* Punerea în practică a soluției alese.
- *Monitorizarea și evaluarea:* Urmărirea rezultatelor și ajustarea deciziei dacă este necesar.
- Tipuri de decizii:
- *Strategice:* Decizii pe termen lung care afectează direcția generală a organizației.
- *Tactice:* Decizii pe termen mediu, de obicei legate de alocarea resurselor.
- *Operaționale:* Decizii zilnice care influențează funcționarea curentă a organizației.

2. Noțiuni legate de Sistemul Informațional Contabil (SIA).

- Sistem informațional contabil: Un ansamblu de proceduri și tehnologii utilizate pentru a colecta, înregistra, stoca, prelucra și raporta informații financiare și nefinanciare necesare pentru managementul unei organizații.
- Componentele SIA:
- *Date:* Informațiile brute, cum ar fi tranzacțiile financiare (ex. vânzări, achiziții).
- *Proceduri și procese:* Metodele prin care datele sunt colectate, validate și procesate.
- *Software:* Aplicațiile și sistemele informatice utilizate pentru gestionarea datelor contabile (ex. ERP, softuri de contabilitate).

- *Utilizatori:* Persoanele care utilizează sistemul (ex. contabili, manageri).
- Funcțiile SIA:
- *Colectare de date:* Adunarea informațiilor financiare și nefinanciare din diferite surse.
- *Procesare de date:* Transformarea datelor brute în informații utile prin calcul, clasificare, agregare etc.
- *Stocare de date:* Păstrarea datelor într-un format accesibil și sigur.
- *Raportare:* Generarea de rapoarte și analize care susțin procesul decizional.

Tipuri de informații furnizate de SIA:

- *Informații financiare:* Rapoarte contabile standard (ex. bilanț, cont de profit și pierdere, fluxuri de numerar).
- *Informații nefinanciare:* Date despre resursele umane, stocuri, performanță operațională, satisfacția clienților etc.

Conexiunea între Procesul Decizional și SIA:

- **Informații relevante:** SIA furnizează informațiile necesare pentru a lua decizii informate, contribuind la fiecare etapă a procesului decizional.
- **Monitorizare și control:** SIA permite urmărirea deciziilor implementate și ajustarea lor în funcție de performanța observată [1].

Aceste noțiuni ajută la înțelegerea modului în care procesul decizional este susținut și optimizat de către un sistem informațional contabil eficient.

Procesul decizional bazat pe sistemul informațional contabil (SIA) este esențial pentru gestionarea eficientă a unei organizații. SIA furnizează informații financiare și nefinanciare critice, care sunt utilizate de manageri și alte părți interesate pentru a lua decizii informate.

Principalele aspecte ale procesului decizional bazat pe SIA:

1. Colectarea și prelucrarea datelor:

- SIA colectează date din diverse surse interne și externe, care sunt apoi prelucrate pentru a crea informații utile. Aceste date pot include tranzacții financiare, informații despre costuri, inventar, și altele. De exemplu, datele despre vânzări, costuri, inventar, și fluxuri de numerar sunt colectate în mod constant și organizate într-o manieră accesibilă.

2. Stocarea și gestionarea informațiilor:

- Datele colectate sunt stocate într-un mod organizat și accesibil, de obicei într-o bază de date contabilă sau într-un ERP (Enterprise Resource Planning). Acest lucru permite accesul rapid la informații atunci când este nevoie.

3. Analiza și interpretarea datelor:

- Odată ce datele sunt prelucrate și stocate, SIA oferă instrumente pentru analiza acestora. Prin utilizarea rapoartelor financiare, dashboard-urilor și altor instrumente de analiză, managerii pot interpreta performanța financiară și operațională a entității. De exemplu, analiza marjei de profit sau a costurilor de producție poate ajuta la identificarea domeniilor care necesită îmbunătățiri.

4. Raportarea:

- SIA generează rapoarte financiare (bilanț, cont de profit și pierdere, cash flow) și rapoarte de gestiune care sunt esențiale pentru procesul decizional. Aceste rapoarte oferă o imagine clară asupra stării financiare a entității și ajută la identificarea tendințelor sau a problemelor potențiale.

5. Luarea deciziilor:

- Pe baza informațiilor furnizate de SIA, decidenții pot formula strategii, pot aloca resurse, și pot lua măsuri corective. Deciziile pot viza diverse aspecte, cum ar fi investițiile, reducerea costurilor, optimizarea fluxurilor de numerar, sau planificarea pe termen lung. De exemplu, dacă analiza arată că marjele de profit scad din cauza costurilor ridicate ale materiei prime, managementul poate decide să găsească furnizori alternativi sau să negocieze contracte mai bune.

6. Monitorizare și control:

- După implementarea deciziilor, SIA permite monitorizarea rezultatelor și compararea acestora cu obiectivele stabilite. Astfel, managerii pot ajusta strategiile și tacticile în funcție de performanțele actuale și de condițiile de piață [2].

Importanța sistemului informational contabil în procesul decizional:

- Acuratețea și relevanța informațiilor: Deciziile de calitate depind de informații precise și actualizate. SIA asigură că informațiile financiare și nefinanciare sunt corecte și relevante.
- Eficiență: Automatizarea prin SIA reduce timpul necesar pentru colectarea și analizarea datelor, permițând managerilor să se concentreze mai mult pe luarea deciziilor.
- Transparență și responsabilitate: SIA facilitează transparența și responsabilitatea în procesul decizional prin furnizarea de informații detaliate și verificabile.

Exemple specifice:

1. Industria manufacturieră:

- **Context:** O companie producătoare de electronice observă că marja sa de profit este în scădere.
- **Proces:** Utilizând SIA, compania analizează costurile materiilor prime și identifică că prețul anumitor componente a crescut considerabil. De asemenea, SIA dezvăluie că productivitatea a scăzut din cauza timpilor morți la anumite mașini.
- **Decizie:** Pe baza acestor date, compania decide să renegocieze contractele cu furnizorii și să investească în întreținerea preventivă a mașinilor pentru a reduce timpii morți.
- **Rezultate:** După implementarea acestor decizii, SIA arată o îmbunătățire a marjei de profit și o creștere a productivității.

2. Sectorul retail:

- **Context:** Un lanț de magazine de îmbrăcăminte dorește să optimizeze stocurile pentru a reduce pierderile și a îmbunătăți cash flow-ul.

- **Proces:** SIA furnizează date detaliate despre vânzările anterioare, ratele de retur și cererea sezonieră. Analizând aceste informații, managerii observă că anumite produse sunt suprastocate, în timp ce altele sunt în deficit.
- **Decizie:** Managerii decid să ajusteze comenzile viitoare pe baza cererii anticipate și să implementeze o campanie de reducere a prețurilor pentru produsele suprastocate.
- **Rezultate:** Reducerea stocurilor neperformante și ajustarea comenzilor duc la o îmbunătățire a cash flow-ului și la o creștere a vânzărilor.

3. Instituții medicale private:

- **Context:** O clinică privată observă că fluxul de numerar este afectat de plățile întârziate ale pacienților.
- **Proces:** SIA este utilizat pentru a analiza facturile restante și pentru a identifica tiparele de plată ale pacienților.

De asemenea, se analizează costurile operaționale și veniturile pentru a înțelege impactul întârziat al plăților asupra activității clinicii.

- **Decizie:** Clinica decide să implementeze un sistem de notificări automate pentru pacienții cu facturi restante și să ofere opțiuni de plată mai flexibile.
- **Rezultate:** După implementarea acestor măsuri, SIA arată o reducere a facturilor restante și o îmbunătățire a fluxului de numerar.

Aceste exemple ilustrează cum SIA poate fi utilizat pentru a lua decizii informate în diferite sectoare, optimizând performanța și asigurând o gestionare eficientă a resurselor.

Mai mulți autori și cercetători au contribuit la dezvoltarea teoriei procesului decizional. Iată câțiva dintre cei mai influenți:

Herbert A. Simon, cunoscut pentru: Conceptul de „raționalitate limitată și modelul satisfăcător al deciziei [5]. Opere relevante: *Administrative Behavior (1947),* unde Simon explorează procesul decizional în organizații, argumentând că decidenții nu sunt complet raționali din cauza limitărilor cognitive și informaționale.

Henry Mintzberg, cunoscut pentru: Modelele decizionale și rolurile manageriale. Opere relevante: *The Nature of Managerial Work (1973),[3]* unde descrie natura complexă a luării deciziilor de către manageri și introduce conceptul de decizii emergente în contrast cu deciziile deliberate.

Peter Drucker, cunoscut pentru: Contribuții semnificative la teoria managementului și luării deciziilor. Opere relevante: *The Practice of Management (1954),[6]* unde Drucker discută despre importanța deciziilor strategice și rolul managementului în luarea acestora.

Michael Porter, cunoscut pentru: Teoriile sale despre strategia competitivă și luarea deciziilor în contextul pieței. Opere relevante: *Competitive Strategy (1980),* unde Porter discută despre luarea deciziilor strategice pentru a obține avantaje competitive.

Acești autori și lucrările lor sunt fundamentale pentru înțelegerea procesului decizional în diverse contexte, de la managementul organizațiilor la comportamentul individual al decidenților.

CONCLUZII

Procesul decizional este o activitate centrală în cadrul oricărei organizații, având un impact semnificativ asupra eficienței și succesului acesteia. O decizie bine fundamentată presupune colectarea, analiza și interpretarea corectă a informațiilor relevante, ceea ce asigură o gestionare optimă a resurselor și atingerea obiectivelor stabilite. Într-un mediu economic și social tot mai complex, deciziile trebuie să fie adaptabile, bazate pe raționalitate, dar și pe o înțelegere clară a contextului organizațional și a riscurilor implicate. Un proces decizional eficient implică nu doar alegerea celei mai bune alternative, ci și implementarea și monitorizarea rezultatelor pentru a asigura continuitatea și îmbunătățirea performanței organizaționale. Astfel, capacitatea de a lua decizii informate și strategice este esențială pentru succesul pe termen lung al oricărei entități.

Această concluzie oferă o perspectivă generală asupra importanței și complexității procesului decizional.

REFERINȚE

1. Ansoff, H. I. (1965). Corporate Strategy: *An Analytic Approach to Business Policy for Growth and Expansion. McGraw-Hill.*
2. Bodnar, G. H., & Hopwood, W. S. *Accounting Information Systems* (11th ed.). Pearson. 2013
3. Mintzberg, H. (1973). The Nature of Managerial Work. Harper & Row.
4. Dumitru, A. *Sistemele informatice de gestiune contabilă*. Editura Academia Economică, 2018.
5. Simon, H. A. (1947). Administrative Behavior: A Study of Decision-Making Processes in Administrative Organizations. Macmillan.
6. Porter, M. E. (1980). Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors. Free Press.